

**ŠS „BRAĆA RADIĆ“
KAŠTEL ŠTAFILIĆ – NEHAJ
Put poljoprivrednika 5
27. veljače 2013.**

**ANALIZA JEDNOGODIŠNJE RADA NA PROVOĐENJU
SAMOVRJEDNOVANJA
U SŠ „BRAĆA RADIĆ“, KAŠTEL ŠTAFILIĆ – NEHAJ**

Srednja škola „Braća Radić“, Kaštel Štafilić – Nehaj s provođenjem procesa samovrjednovanja započela je školske godine 2011./2012. Na temelju iskustva i opažanja tijekom te prve godine možemo izdvojiti sljedeće prednosti, nedostatke te preporuke za proces samovrjednovanja unutar naše ustanove.

Prednosti procesa samovrjednovanja:

- a) Otvaranje Škole prema djelatnicima – djelatnici su dobili temeljit uvid u organizacijsku strukturu škole i mogućnost sudjelovanja u planiranju cijelokupnog rada;
- b) Osvještavanje školskih resursa i njihove trenutačne iskorištenosti – temeljitiji uvid u materijalne resurse Škole i nematerijalne potencijale djelatnika i učenika;
- c) Osvještavanje problematičnih točaka u radu Škole i načinima njihovog prevladavanja;
- d) Osvještavanje pojedinačne efektivnosti rada – provođenjem unutarškolskog i vanjskog vrednovanja rada;
- e) Širenje polja osobne odgovornosti – razvijanje svijesti o vlastitoj odgovornosti za uspješno funkcioniranje Škole kao organizacije.
- f) Sustavno evaluiranje i unapređivanje kvalitete rada – svi djelatnici imaju odgovornost evaluirati svoj rad i na temelju povratnih informacija planirati promjene u sljedećem radnom ciklusu.
- g) Povratna informacija o zadovoljstvu učenika Školom.
- h) Uključivanje učenika u planiranje rada škole – korištenje potencijala učenika u razvoju Škole što vodi do boljih ideja, bolje suradnje učenika i djelatnika i većeg zadovoljstva jednih i drugih.
- i) Poticanje proaktivnosti – poticanje djelatnika i učenika da sami iznalaze i testiraju rješenja za poboljšanje rada Škole.

Nedostaci procesa samovrjednovanja:

Poteškoće s kojima smo se susreli prve godine provođenja samovrjednovanja mogu se podijeliti u tri skupine.

- a) otpor i nemotiviranost djelatnika
- b) nejasnoća provođenja procesa samovrjednovanja i kašnjenje e-alata
- c) nedostatak specifičnih vještina

a) Otpor i nemotiviranost djelatnika

- I proces samovrjednovanja može se lijepo povezati s uzrečicom: Svi žele mijenjati svijet, ali nitko ne želi mijenjati sebe. Većina djelatnika formirala je negativno mišljenje prema provođenju samovrjednovanja prije nego što su pročitali priručnik i pokušali shvatiti o čemu se radi i na temelju prezentiranog formirati argumentirano mišljenje. Samovrjednovanje zahtjeva promjenu načina razmišljanja i ponašanja unutra radnog konteksta, a to kod dijela djelatnika prirodno izaziva otpor i stres.

- Otpor i nemotiviranost javili su se i zbog potrebe za kritičkim osvrtom na vlastiti rad, tj. određivanje aspekata rada koje kvalitetno obavljamo i aspekata u kojima se trebamo poboljšati. Potrebno je dosta samokritičnosti i znanja da prvo osvijestimo, a potom smislimo način unapređenja područja koja bi trebali poboljšati. U tom procesu nekima je nedostajalo samokritičnosti, nekima znanja, a nekima i jednog i drugog.
- Otpor i nemotiviranost javili su se i zbog izostanka dugoročne vizije razvoja školstva te mijenjanja kriterija rada, nerijetko, iz godine u godinu uslijed čega promjene gube svoj smisao te smanjuju motiviranost djelatnika za njihovo provođenje.
Samovrjednovanje se doživljava samo kao jedna u nizu promjena koje se uvode prije nego što su se stvorili uvjeti za provođenje (poslovi samovrjednovanja nisu normirani i uključeni u satnicu djelatnika).

b) Nejasnoća provođenja procesa samovrjednovanja i kašnjenje e-alata

- Usljed nepostojanja oglednog primjera provođenja samovrjednovanja prve godine smo se oslonili na metodu pokušaja i pogrešaka (koja nije efikasna ni ekonomična). Izostanak oglednog primjera i vanjskog savjetovatelja dovela je do puno nejasnoća što je dodatno smanjivalo i tako nisku motivaciju djelatnika, a povećavao otpor i frustraciju. Dosta se komuniciralo i izmjenjivalo iskustva s kolegama iz srodnih škola i na županijskim aktivima. Problem s izostankom oglednog primjera je trošenje vremena i ulaganje napora u krivom smjeru te širenje pogrešnih informacija i ponavljanje pogrešaka. Kada se nešto radi po prvi put potreban je ogledni primjer koji će nam omogućiti ispravljanje pogrešaka i razjašnjavanje nejasnoća. Nejasnoće su se javile u pisanju planova unapređenja, u pisanju izvješća, provođenja praćenja nastave, prikupljanju dokaza,...
- Zbog nepostojanja oglednog primjera i korištenja neekonomične metode pokušaja i pogrešaka djelatnici su dio posla trebali obavljati i van službenog radnog vremena.
- Kasnilo se s edukacijom o korištenju e-alata što je smanjilo kvalitetu procesa budući da e-alati ipak daju konkretnе smjernice i na taj način pojašnjavaju provedbu procesa samovrjednovanja.
- Pisani materijali su bili preopširni, u nekim djelovima i nerazumljivi što je imalo za posljedicu teže pronalaženje dokaza za parametre kvalitete.
- Obrazac zaa samovrjednovanje bio bi pregledniji da se odmah nakon deskriptora uvrsti rubrika s informacijama o prosudbi, dokazima i sl.
- Brojčano ocjenjivanje u procesu provođenja samovrjednovanja smatamo nepotrebnim.

c) Nedostatak specifičnih vještina:

Komunikacijske vještine

Kvalitetan rad svakog sustava počiva na kvalitetnoj komunikaciji i protoku informacija. Kvalitetna komunikacija obuhvaća vještine jasnog izražavanja vlastitog mišljenja i vještine razumijevanja tuđeg mišljenja. Tijekom prve godine puno vremena se provodilo u nekonstruktivnim raspravama, tj. djelatnici nisu znali kako izraziti svoje mišljenje jasno i sažeto, a drugi kako jasno provjeriti da li su dobro razumjeli što se od koga traži.

Timski rad

Timski rad počiva na efikasnoj komunikaciji među članovima, prilici da svaki član izrazi svoje mišljenje i bude uvažen, jasnoj podjeli posla i odgovornosti svakog član tima da odradi svoj dio posla unutar predviđenih rokova.

Problemi u timskom radu su bili fenomeni socijalnog zabušavanja i difuzije odgovornosti pa je proces provođenja samovrjednovanja pao na petero ljudi unutar cijelog kolektiva. Dio djelatnika nije se pridržavao dogovorenih rokova što je dovodilo do kašnjenja ili

neprovođenja pojedinih planiranih aktivnosti, dio djelatnika je prebacivao svoj posao na druge članove tima pod izlikom „ti ćeš to napraviti bolje i brže od mene“.

Postavljanje ciljeva

Ciljevi su jako biti za napredak. Da bi ciljevi omogućili napredak valja voditi računa kako se postavljaju jer ako nisu postavljeni na adekvatan način onda nemaju nikakve koristi. Ciljevi su se nekad postavljali jedino s ciljem da se postave ne vodeći računa da budu specifični, mjerljivi, izvedivi, realni i ostvarivi u definiranom vremenu.

Informatička pismenost

Samovrjednovanje počiva na određenoj razini informatičke pismenosti. Nedostatak vještina pojedinih djelatnika umanjuje kvalitetu i usporava čitavi proces te dolazi do prebacivanja posla na djelatnike s većom informatičkom pismenošću. Sve aktivnosti od pisanja izvješća do obrade podataka zahtjevaju napredne informatičke vještine.

Organizacijske vještine

Brojnost obaveza u školama rapidno se povećava. Povećavanje obveza zahtjeva efikasnije planiranje individualnog i grupnog rada te efikasnije metode rada. U tom kontekstu na važnosti dobiva timski rad, planirati godišnjih, mjesecnih, tjednih i dnevnih poslove i pridržavanje dogovorenog budući da neefikasnost jednog dijela djelatnika narušava efikasnost svih drugih djelatnika. Mali broj djelatnika sustavno planira vlastite poslovne aktivnosti što dovodi do nepoštivanja dogovorenih rokova.

Preporuke za poboljšanje procesa samovrjednovanja:

- Sustavna edukacija i rad na otporu djelatnika.
- Izrada oglednog primjera koje bi poslužile školama koje tek započinju s procesom samovrjednovanja.
- Normirati i uvrstiti samovrjednovanje u satnicu.
- Poboljšati komunikaciju sa stručnjakom za samovrjednovanje i vanjskim vrjednovateljem.
- Sustavno arhivirati sve dokaze, zapisnike i ostalu dokumentaciju.
- Poticati svijest djelatinka za samoprocjenu svoga rada i pronalaženje načina za poboljšanje svih oblika rada.

Izradile:

Ružica Budimir, dipl.ing., prof. savjetnik (koordinatorica samovrjednovanja)
Iva Maksimović, prof. psihologije (član Povjerenstva)